

Implementarea prevederilor Codului audiovizualului prin prisma analizei conținutului programelor de știri și de actualități ale IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia” (Gagauziya Radio Televizionu)

Perioada: 20 – 30 noiembrie 2008

Au fost supuse analizei **21 programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **121 știri și subiecte radiofonice**: principalele ediții informative difuzate zilnic la orele 12.00 (rusă), 15.00 (română) și 16.00 (găgăuză), exceptând zilele de sâmbătă și duminică și **21 programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **105 știri și subiecte tv**: edițiile informative difuzate zilnic la orele 19.00 (găgăuză), 20.00 (română) și 21.00 (rusă), exceptând zilele de sâmbătă și duminică.

În scopul determinării modului în care programele de știri și de actualități, selectate pentru monitorizare, corespund prevederilor legale și deontologice, echipa de experți a urmărit:

1. **indici cantitativi:**

- numărul știrilor și subiectelor;
- **domeniul tematic:** *politic, social, economic, cultură, sănătate, educație, diferendul transnistrean, accidente și crime, sport, altele;*
- **actori politici:** *Başcanul, Adunarea populară, executivul, APL, administrația publică centrală a R.M.;*
- **alți actori:** *societatea civilă, oameni de afaceri, sindicate, experți-specialiști, cetățeni simpli, altcineva;*
- durată știre/subiect;
- număr surse de informație în baza cărora este scrisă știrea/subiectul.

2. **indici calitativi:**

- poziția ziaristului: *părtinitoare/nepărtinitoare;*
- caracterul știrii/subiectului: *informativ, analitico-problematic, critic.*

Constatări (radio):

- **domeniul tematic:** din numărul total de 121 de știri și subiecte monitorizate, 28 de știri (25,6%) au vizat tematica *socială*, iar tematica *politică* a fost prezentă în 21 de știri (17,4%). A treia în topul tematic este informația referitoare la *accidente și crime* care a fost prezentă în 16 știri (13,2%). Sfera *sănătății* a fost oglindită în 11 știri (9,1%), fiind urmată de tematica *economică* cu 10 știri (8,3%). Temele *educație* și *cultură* au adunat câte 9 știri (câte 7,4%). 1 știre a fost din *sport*, iar 16 – au vizat *alte* teme decât cele menționate. În perioada monitorizată a lipsit în emisie tema *diferendul transnistrean*;
- **actori frecvență:** actorii politici și ceilalți actori au fost vizați, în total, de 82 ori;
- **actori politici:** în știrile și subiectele monitorizate actorii politici au fost vizați în 51 rânduri (62,2% din numărul total al actorilor), inclusiv: Executivul – de 27 ori (52,9%); administrația publică locală – de 9 ori (17,6%), iar administrația centrală a R.M. – de 7 ori (13,7%). Başcanul Găgăuziei a fost mediatizat de 6 ori (11,8%), iar reprezentanții Adunării Populare au apărut în știri de 2 ori (3,9%).

- **număr surse** de informație: 28 de știri și subiecte (23,1%) au fost realizate în baza a două și mai multe surse de informație, iar 93 (76,9%) – în baza unei singure surse;
- **poziția jurnalistului:** 24 știri și subiecte (19,8%) din cele monitorizate sunt părtinitoare; iar 97 (80,2%) – nepărtinitoare;
- **caracterul știrii/subiectului:** majoritatea știrilor și subiectelor monitorizate (112 din 121) poartă caracter informativ; subiecte analitico-problematică – 8; subiecte critice – 0.

Constatări (TV):

- **domeniul tematic:** din numărul total de 105 știri și subiecte monitorizate, 36 de știri și subiecte (34,3%) au vizat tematica *socială*, 18 (17,1%) – sfera *educației*, iar pe locul 3 s-au situat știrile *politice* – 12 (14,3%). Câte 9 știri (câte 8,6%) s-au referit la *cultură și sănătate*. Tematica *economică* a fost prezentă în 6 știri și subiecte (5,7%). *Sportului* i-au fost consacrate 3 subiecte (2,9%), iar 9 știri și subiecte au vizat *alte* teme decât cele menționate. În perioada monitorizată nu au fost difuzate informații referitoare la *accidente și crime*, precum și la *diferendul transnistrean*;
- **actori frecvență:** actorii politici și ceilalți actori au fost vizati, în total, de 138 ori;
- **actori politici:** în știrile și subiectele monitorizate actorii politici au fost vizati în 61 rânduri (44,2% din numărul total al actorilor), inclusiv: *Executivul* – de 22 ori (36,1%); *Bașcanul Găgăuziei* – de 13 ori (21,3%), iar *administrația publică locală* – de 11 ori (18,0%). Reprezentanții *administrației centrale a R.M.* au fost mediatizați în 9 rânduri (14,8%), iar cei din *Adunarea Populară* au apărut în știri de 6 ori (9,8%).
- **număr surse** de informație: 43 de știri și subiecte (41,0%) au fost realizate în baza a două și mai multe surse de informație, iar 62 (59,0%) – în baza unei singure surse;
- **poziția jurnalistului:** 27 știri și subiecte (25,7%) din cele monitorizate sunt părtinitoare; iar 78 (74,3%) – nepărtinitoare;
- **caracterul știrii/subiectului:** majoritatea știrilor și subiectelor monitorizate (99 din 105) poartă caracter informativ; subiecte analitico-problematică – 6; subiecte critice – 0.

Comentariu:

Rezultatele monitorizării curente demonstrează că programele de știri și actualități, atât la radio, cât și la televiziune, nu sunt realizate în conformitate deplină cu rigorile legale și standardele profesionale. Edițiile informative sunt dominate în continuare de știri și subiecte bazate pe o singură sursă, mai cu seamă în radio unde în această privință doar aproximativ un sfert din știrile monitorizate sunt realizate conform rigorilor profesionale. Totuși, se cuvine de menționat că la procentajul știrilor realizate în baza a cel puțin două surse de informație a crescut cu cca 2 la sută față de perioada monitorizării precedente (august 2008). La televiziune situația este ceva mai bună deși 6 știri din 10 sunt scrise în baza unei singure surse de informație (aproximativ la fel ca și în cadrul monitorizării din august 2008).

Rezultatele monitorizării curente atestă totodată schimbări pozitive în ceea ce privește atitudinea jurnaliștilor în comparație cu datele monitorizării precedente: la radio cota știrilor nepărtinitoare s-a majorat de la 55,3% în luna august 2008 la 80,2% în cadrul prezentei monitorizări; la televiziune 74,3% dintre știri sunt nepărtinitoare (56% în august 2008). Totuși, această evoluție nu reprezintă un prilej de satisfacție, întrucât fiecare a 4-a știre (televiziune) și fiecare a 5-a știre (radio) rămân tendențioase.

Schematic și în plan comparativ, rezultatele monitorizării sunt reflectate în diagramele alăturate:

Diagrama nr.1
Domenii tematice
 (GRT, radio: noiembrie 2008, %)

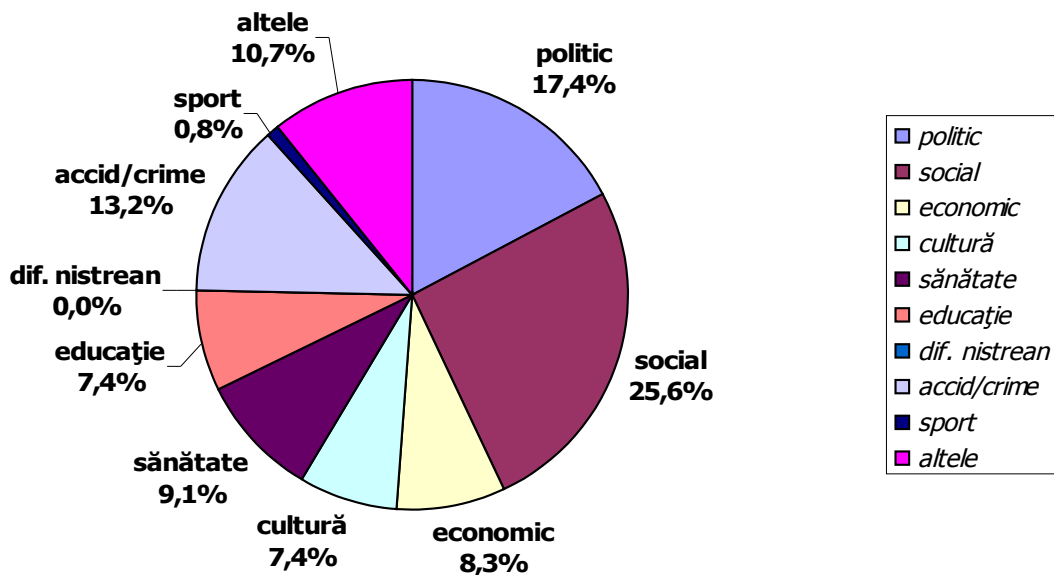

Diagrama nr.2
Domenii tematice

(GRT, tv: noiembrie 2008, %)

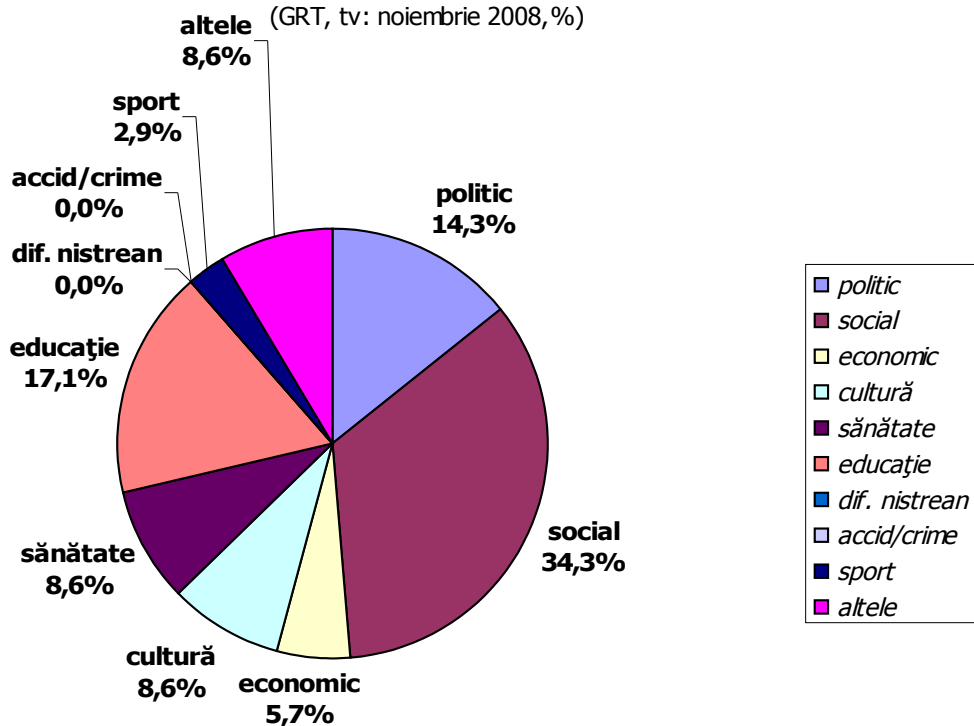

Diagrama nr.3
Actori: frecvență
(GRT, radio: noiembrie 2008, %)

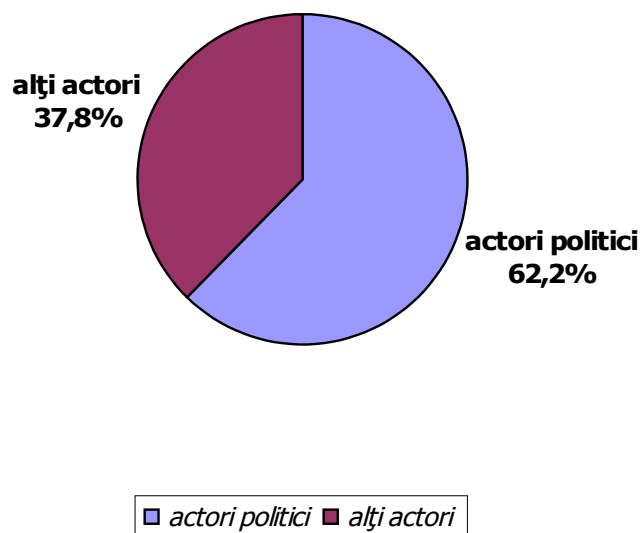

Diagrama nr.4
Actori: frecvență
(GRT, tv: noiembrie 2008, %)

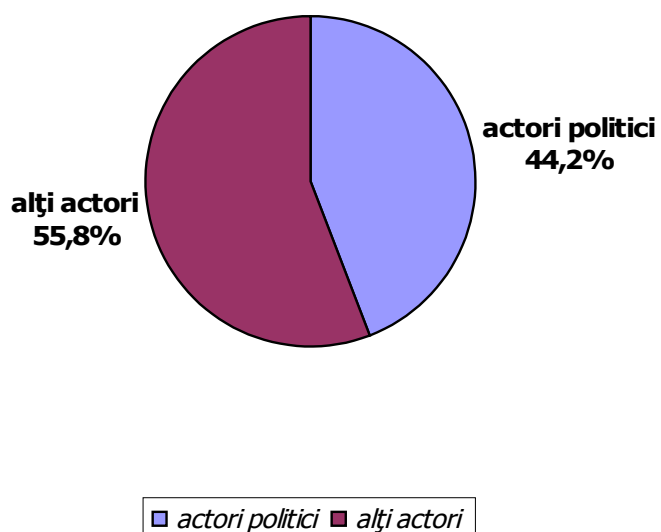
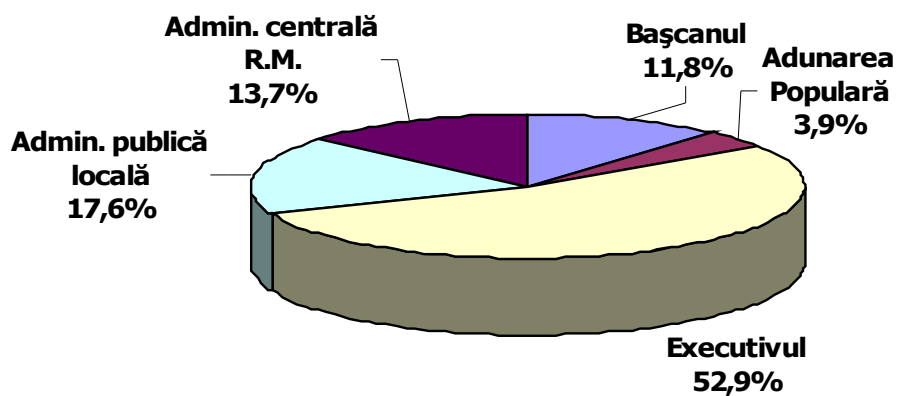
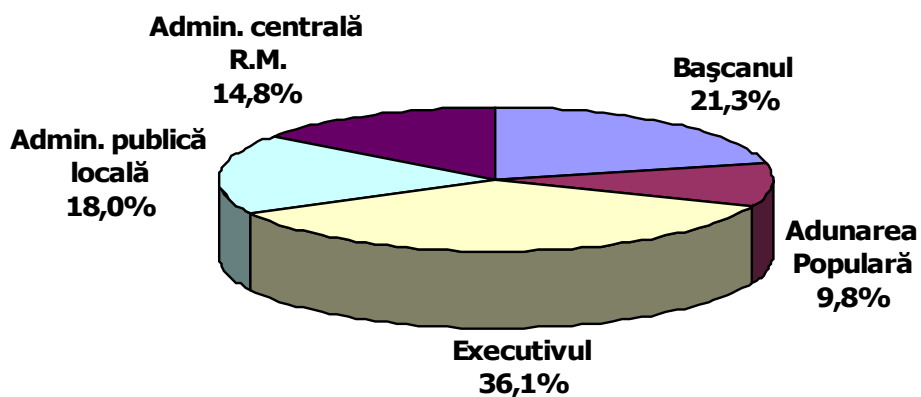

Diagrama nr.5
Actori politici: frecvență
 (GRT, radio: noiembrie 2008, %)

■ Bașcanul ■ Adunarea Populară □ Executivul □ Admin. publică locală ■ Admin. centrală R.M.

Diagrama nr.6
Actori politici: frecvență
 (GRT, tv: noiembrie 2008, %)

■ Bașcanul ■ Adunarea Populară □ Executivul □ Admin. publică locală ■ Admin. centrală R.M.

Diagrama nr.7
Surse de informație în știri/subiecte
 (GRT, radio: aprilie 2008 - noiembrie 2008, %)

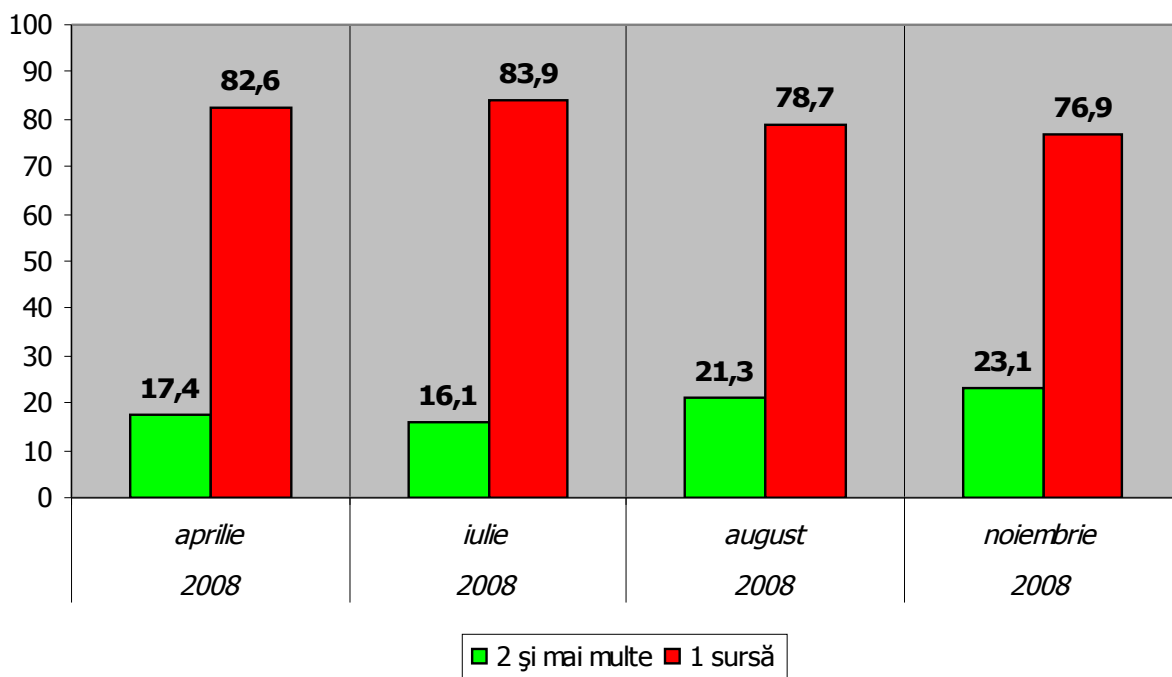

Diagrama nr.8
Surse de informație în știri/subiecte
 (GRT, tv: aprilie 2008 - noiembrie 2008, %)

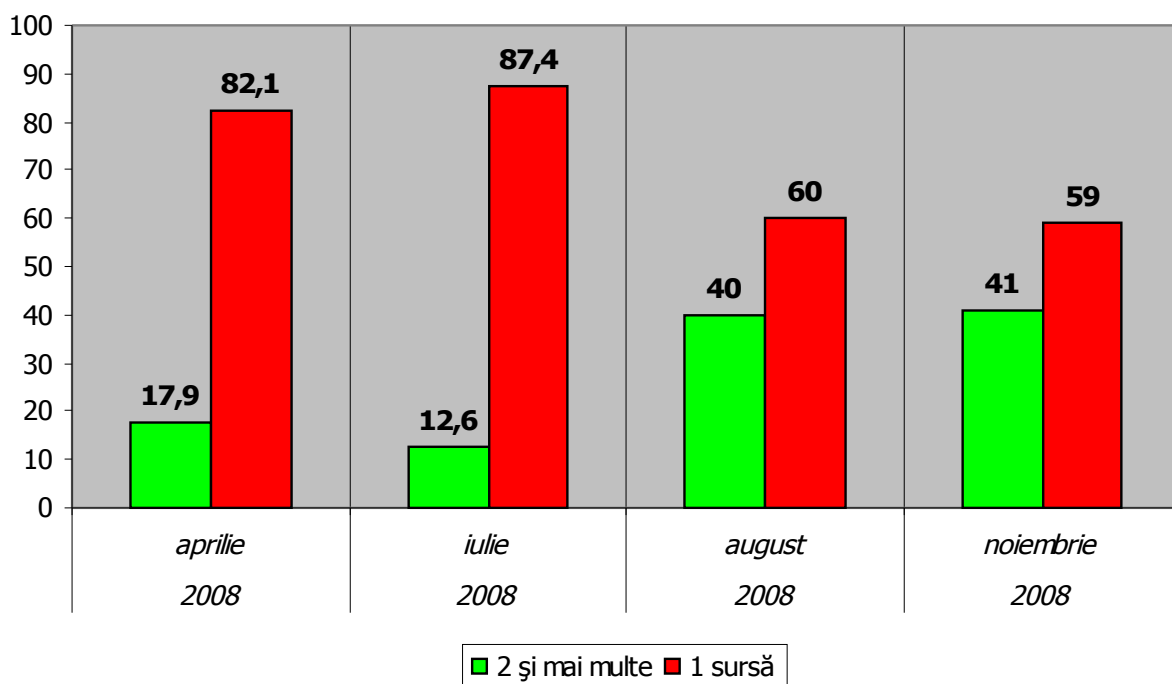

Diagrama nr.9
Știri/subiecte părtinitoare/nepărtinitoare
 (GRT, radio: aprilie 2008 - noiembrie 2008, %)

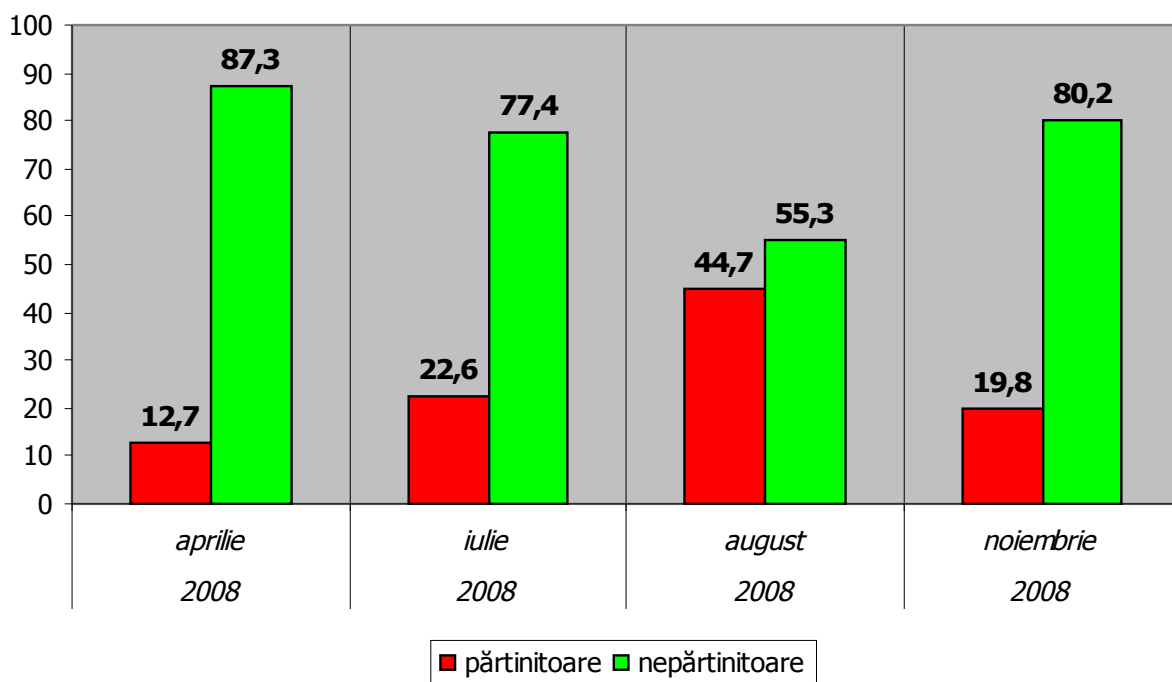
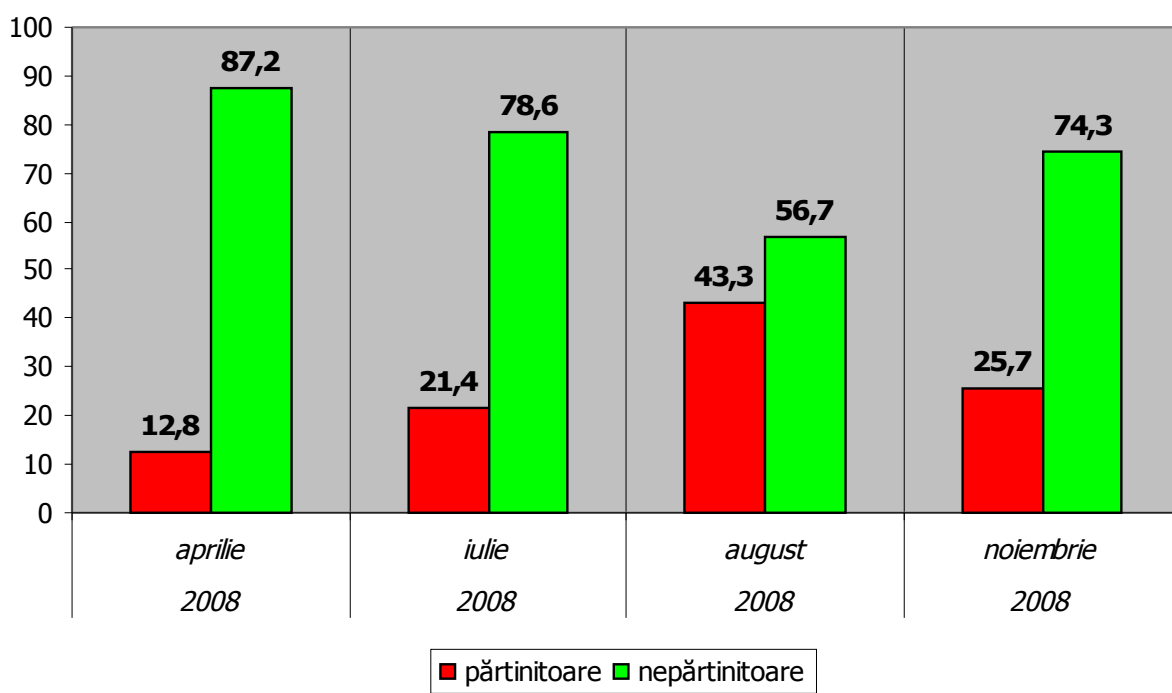

Diagrama nr.10
Știri/subiecte părtinitoare/nepărtinitoare
 (GRT, tv: aprilie 2008 - noiembrie 2008, %)

Concluzii:

- Rezultatele monitorizării curente a programelor de știri și actualități relevă faptul că IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia” stagnează în procesul de implementare a prevederilor Codului audiovizualului, Legii audiovizualului a UTA „Gagauz-Yeri” și Codului de conduită a Radiodifuzorului;
- Frecvența prezenței actorilor politici în programele de știri în raport cu alți actori este una considerabilă și disproporționată;
- Știrile și subiectele monitorizate, în mare parte, încă nu corespund rigorilor profesionale: majoritatea materialelor sunt realizate dintr-o singură sursă; se menține ridicată cota știrilor și subiectelor părtinitoare;
- Se constată în continuare lipsa unui echilibru în ceea ce privește pluralismul și diversitatea de opinii;
- În edițiile informative lipsesc cu desăvârșire subiectele critice din viața societății și este foarte neînsemnată ponderea subiectelor cu caracter investigativ-analitic;
- Modul în care sunt realizate programele de știri și actualități nu oferă auditoriului posibilitatea de a-și crea o imagine veridică asupra realității în care trăiește.